

„Om, als het Triton hoort den plonderhoren steecken,
 Door waterstormen en slagbordens heen te breecken,
 Te brieschen over 't vlack, te trappen en te treên
 De zeepest van den Staet der vrijgebore steên.
 Het lustme 't schuim te zien neêrbruisschen langs zijn toomen,
 Te hooren hoe het briescht, als d'oorloghsvlooten komen
 Zeeghaftigh uit der zee, met nagesleepte vaen
 En vlaggen....¹⁾ (Zeemagazijn, vs. 17 vlgg.)

Maar tegelijkertijd schildert de dichter ons het Y, waar „maght van vlooten op ancker ryen”, we zien de stad, waar alles

„....krioelt, en woelt en vlieght....
 De Warmoestraat, de Dam, de lange nieuwe Dijk,
 En 't Water, huis by huis, de winckels worden rijck....
 De Beurs valt veel te naeu.... De Waegh is afgemat....”
 (Zeemagazijn, vs. 302 vlgg.)

Men moet het geheele gedicht gelezen hebben, om te beseffen dat een dergelijk innig samengaan van realiteit en allegorie alleen kan worden bereikt op een ander niveau dan dat der werkelijkheid.

Vondel's Amsterdam is niet het Amsterdam van zijn dagen, maar zweeft er als het ware boven, gedragen door den stroom van zijn maatgezag.

Wanneer het nieuwe stadhuis zich gaat verheffen (afb. 7), met zijn klare, overzichtelijke indeeling zoowel in gevel als plattegrond en de tonen van het carillon der Nieuwe Kerk weerklinken bij dien bouw, wordt voor den dichter het wonderverhaal van Amphion's door muziek tot een stad geordende steenen, werkelijkheid.

„Gysbrechts stadt wort rondom heen,
 Op muzyk van torenklokken,
 Met een' steenen muur omtrokken,
 Wort geklonken hecht aen een.”

Hij herkent de situatie, zijn kunst deed nooit anders:

„Ik verhef mijn' toon in 't zingen
 Aen den Amstel en het Y....

en de stroom der muziek voert hem mee:

„Om doorluchte torentranssen
 Eenen klokkedans te danssen.”

(Op het Klokmusyk, vs. 25 vlgg.)

¹⁾ Een tegenhanger is in Vondel's werk de „Boschdraak” in den „Zegezang ter eere van Fred. Hendrik:
 „De Boschdraak 't hoofd opbeurt na Vucht
 En snoffelt in de bange lucht....”

Vergelijk ook nog „De Zeeleeuw op den Teems”, de titel van een gedicht ter gelegenheid van den tocht naar Chattam.